

VOORWOORD

Het Studie- en Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen werd op 1 september 1973 opgericht. De oprichting van het Centrum en de ontwikkeling tot wat het nu geworden is zijn mogelijk gemaakt door subsidie van de Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek (Z.W.O.) en dank zij de actieve steun van de Rijksuniversiteit Groningen. Evenals in voorafgaande jaren wordt in dit Jaarboek verslag uitgebracht van onze werkzaamheden. Ik heb er naar gestreefd verantwoording af te leggen van onze activiteiten en deze zo doorzichtig mogelijk te maken.

De naam van het Centrum geeft aan dat de werkzaamheden zowel het terrein van de documentatie betreffen als dat van het onderzoek. Er is een uitvoerig documentatiesysteem opgebouwd, dat in paragraaf 3 (blz. 12-22) wordt beschreven. Wij streven naar een zo groot mogelijke volledigheid en een zo hoog mogelijke kwaliteit van de verschillende catalogi en registers, die gezamenlijk het documentatiesysteem vormen. Het belang van de gebruiker staat hierbij voorop.

In principe is het documentatiesysteem gericht op het documenteren van bestaand materiaal, niet op het verzamelen ervan; we willen aangeven wat er gepubliceerd is over de Nederlandse politieke partijen en we streven er niet naar die publicaties in een eigen bibliotheek bijeen te brengen. Enkele onderdelen van het documentatiesysteem vormen echter op zichzelf studiemateriaal: het uittrekselsysteem en het knipselarchief (blz. 16-20).

In die betekenis kunnen het uittrekselsysteem en het knipselarchief als archieven worden beschouwd. Daarnaast worden op het Centrum andere archieven "gecreëerd": een geluidsarchief, een beeldarchief en een interview-archief (blz. 23-29). Bij het verzamelen van het materiaal voor het geluidsarchief en voor het beeldarchief krijgen wij veel medewerking van de Stichting Film en Wetenschap te Utrecht, van de N.O.S. en van de Afdeling Beeld en Geluid van de Rijksuniversiteit Groningen. De betekenis van een interview-archief zal zonder meer duidelijk zijn. Voor de bestuuring van de politieke ontwikkelingen in Nederland sedert 1945 - een terrein waarop we toch al niet gezegend zijn met een overvloed aan memoires en monografieën - zijn de vraaggesprekken met politici van het grootste belang.

Hoewel wij geen eigen bibliotheek hebben, beschikken wij toch over vrij

veel gedrukt materiaal. Vrijwel alle politieke partijen en hun wetenschappelijke bureaus hebben het Centrum op de verzendlijst voor hun periodieke uitgaven geplaatst en hebben ons publicaties geschonken. Ook van andere instellingen en van particulieren ontvingen we tal van geschriften. De opsomming van de schenkingen in bijlage XII (blz. 155-171) is slechts één van de bewijzen van de medewerking, die we van de zijde van de politieke partijen krijgen. Daarnaast bevindt zich op het Centrum een voor Groningen unieke verzameling dag- en weekbladen, die wij in samenwerking met de Openbare Bibliotheek in Groningen opbouwen en die dank zij financiële steun van het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen wordt ingebonden (blz. 33-35).

In het eerste jaar van het bestaan van het Centrum werd bijna uitsluitend gewerkt aan de documentatie en bleef er weinig tijd over voor het eigenlijke onderzoek. Daar is gelukkig verandering in gekomen. Reeds in het Jaarboek 1975 konden enkele studies worden vermeld. In dit Jaarboek wordt in de bijlagen en in de betrokken paragraaf (blz. 37-42) een aantal studies vermeld die gepubliceerd zijn of spoedig gepubliceerd zullen worden en wordt melding gemaakt van onderzoekingen, die in een verder stadium zijn.

Het jaar 1977 zal voor het Centrum in een aantal opzichten belangrijk zijn. Uiteraard besteden we veel aandacht aan de verkiezingen voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal. In het kader van een door mij gegeven algemeen hoorcollege over Nederland als politiek systeem houden verschillende politici voordrachten over bepaalde aspecten van de Nederlandse politiek. Met het Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf vindt overleg plaats over mogelijkheden om de integrale teksten van verkiezingsprogramma's in een bundel te publiceren. In samenwerking met het Cultuurcentrum d'Oosterpoort in Groningen wordt een drietal verkiezingsdebatten georganiseerd.

In 1977 zullen de eerste drie deeltjes verschijnen van de reeks Cahiers, die onder auspiciën van het Centrum worden gepubliceerd. Voor de uitgave van deze reeks is een contract gesloten tussen de Rijksuniversiteit Groningen en de Uitgeverij Kluwer B.V. In dit jaar is ook een begin gemaakt met de samenwerking met de Stichting Burgerschapskunde bij het samenstellen van het maandblad Politiek Overzicht.

Het belangrijkste voor het Centrum in 1977 zal echter het resultaat zijn van de besprekingen binnen de Rijksuniversiteit Groningen over het al dan niet institutionaliseren van het Centrum. Ter advisering heeft het

College van Bestuur een werkgroep ingesteld, die onder voorzitterschap staat van prof. dr. H.W. van Os (blz. 11, 45-47). De werkgroep zal voor 1 februari 1977 advies uitbrengen. Na raadpleging van de Faculteiten der Rechtsgeleerdheid, der Letteren en der Sociale Wetenschappen zal in juni 1977 de definitieve besluitvorming in de Universiteitsraad plaatsvinden.

Zonder steun van anderen zou ons werk onmogelijk of veel moeilijker zijn geweest. Uiteraard denk ik hierbij in de eerste plaats aan de Nederlandse Organisatie voor Zuiver-Wetenschappelijk Onderzoek (Z.W.O.), van welke organisatie wij een belangrijk deel van de financiële middelen kregen. Het College van Bestuur van de Rijksuniversiteit Groningen heeft gezorgd voor de huisvesting van het Centrum. Het Dagelijks Bestuur van de Faculteit der Letteren heeft ons in vele opzichten gesteund. De meeste apparatuur - schrijfmachines, bandrecorder - ontvingen wij van de Faculteit. In het verslagjaar hebben we ook in belangrijke mate steun gekregen van het Instituut voor Geschiedenis, vooral dank zij de bemoeiingen van drs. B. Naarden en drs. F.R. Ankersmit, resp. beheerder en plaatsvervangend beheerder van dit Instituut.

Niet minder belangrijk was de immateriële steun die het Centrum kreeg van het College van Bestuur en van de Faculteit der Letteren. De belangstelling van die zijde voor onze activiteiten en de positieve instellingen aanzien van het institutionaliseren van het Centrum vormden een aanmoediging voor de staf.

Bij het samenstellen van dit Jaarboek heb ik actieve steun gekregen van mej. C.C. de Beer en mr. D.J. Elzinga. Mej. I.M. Arkema en mej. C.C. de Beer hebben het manuscript getypt. De Afdeling Reproductiedienst van de Rijksuniversiteit Groningen heeft de uitvoering van het Jaarboek verzorgd.

Groningen, februari 1977

I. Lipschits